

Sproglige forudsætninger for at deltage i AMU

Notatet skal belyse hvilke dansksproglige forudsætninger personer med dansk som andetsprog skal have for at kunne deltage i arbejdsmarkedsuddannelse og niveauet i AMU's uddannelser i dansk som andetsprog.

Kort fortalt forholder det sig sådan, at AMU ikke stiller krav om, at tosprogede har taget en bestemt prøve for at kunne blive optaget på en arbejdsmarkedsuddannelse eller et særligt uddannelsesforløb for flygtninge og indvandrere. Omdrejningspunktet for vurderingen af sproglige forudsætninger er, at deltagerne kan få tilfredsstillende udbytte af den konkrete uddannelse, de søger optagelse på. For at få udbytte af ordinære arbejdsmarkedsuddannelser uden tilknyttet danskundervisning skønnes niveauet minimum at skulle være på niveau med Prøve i dansk 2, men dette vil være for lavt for de mere komplekse og teoritunge kurser. For særlige uddannelsesforløb for flygtninge og indvandrere, hvor der er tilknyttet danskundervisning, vil de sproglige forudsætninger ligge i spændet mellem Prøve i dansk 1 og som minimum bestået Prøve i dansk 2, afhængigt af indholdet i det konkrete forløb. Dette uddybes i det følgende.

Om AMU's forskellige tilbud om uddannelse

AMU har tre typer af tilbud:

- Ordinære arbejdsmarkedsuddannelser (de enkelte AMU-kurser)
- Arbejdsmarkedsuddannelser særligt udviklet til flygtninge og indvandrere (p.t. 8 forskellige, herunder tre i dansk som andetsprog)
- Særlige uddannelsesforløb for flygtninge og indvandrere.
Særlige uddannelsesforløb vil sige, at skolerne selv har mulighed for at sammensætte uddannelsesforløb bestående af ordinære arbejdsmarkedsuddannelser, arbejdsmarkedsuddannelser udviklet til flygtninge og indvandrere og eventuelt praktik. I de særlige forløb for flygtninge og indvandrere er der mulighed for at forlænge varigheden af de enkelte uddannelser med op til 25%. Hvis der undervises i AMU's dansk som andetsprog, skal der være et vist overlap mellem den faglige undervisning og undervisningen i dansk som andetsprog. Der er tilknyttet en koordinationsstakst. Der skal minimum være to uddannelser i et særligt forløb for flygtninge og indvandrere.

AMU's andel af en jobpakke vil både kunne afvikles som en perlerække af enkeltstående ordinære arbejdsmarkedsuddannelser eller som særligt tilrettelagte uddannelsesforløb for flygtninge og indvandrere. I et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb vil AMU's dansk som andetsprog kunne indgå. Hvis der

vælges anden danskundervisning, må den foregå parallelt med det særligt tilrettelagte forløb i AMU-regi.

Krav til sproglige forudsætninger

- For at deltage i **ordinære arbejdsmarkedsuddannelser**, hvor der ikke er tilknyttet danskundervisning, skal tosprogede have tilstrækkelige sproglige forudsætninger for at kunne få et tilfredsstillende udbytte af undervisningen. Der er således ikke et eksplicit krav om, at skulle have bestået en bestemt prøve for at kunne deltage i en arbejdsmarkedsuddannelse, men et krav om at have tilstrækkelige sproglige forudsætninger til at kunne gennemføre den konkrete uddannelse med ubytte. AMU har mange uddannelser af forskellig sværhedsgrad og kompleksitet. Som en tommelfingerregel skal deltagerne *mindst* have et niveau svarende til Prøve i dansk 2, jævnfør Lov om danskuddannelse for voksne udlændinge m.fl. for at kunne få et tilstrækkeligt udbytte af undervisningen, hvis der ikke er tilknyttet supplerende danskundervisning. Uddannelsesstedet kan teste ansøgere, hvis de er i tvivl om de kan få tilstrækkeligt udbytte af undervisningen på den konkrete uddannelse, som der søges optagelse på.
- For at deltage i **arbejdsmarkedsuddannelser særligt udviklet til flygtninge og indvandrere og i særlige forløb for flygtninge og indvandrere** (hvor sidstnævnte som regel kombineres med undervisning i dansk som andetsprog), skal deltagerne minimum have et niveau, der svarer til Prøve i dansk 1. Som regel ligger det sproglige indgangsniveau for deltagelse i særlige forløb tilrettelagt for flygtninge og indvandrere i spændet mellem Prøve i dansk 1 og bestået Prøve i dansk 2. F.eks. vil gennemførelse af et rengøringsforløb kunne lade sig gøre med færre sproglige forudsætninger end gennemførelse af et forløb der sigter mod at blive buschauffør, hvilket eksempelvis ifølge erfarne undervisere kræver et indgangsniveau svarende til minimum bestået Prøve i dansk 2 samt supplerende undervisning i dansk som andetsprog i forløbet. Uddannelsesstedet skal teste ansøgere til særlige forløb tilrettelagt for flygtninge og indvandrere før start for at sikre, at de har det relevante dansksproglige niveau (hverken for højt eller for lavt) til at kunne få udbytte af forløbet.

Bekendtgørelsens formuleringer om sproglige forudsætninger for deltagelse i AMU

Der gælder de samme vilkår for personer, der søger optagelse på ordinær arbejdsmarkedsuddannelse, som for de, der søger optagelse på de særlige tilbud til flygtninge og indvandrere. I henhold til Bekendtgørelse nr. 802 af 22. september 2003 om fælles kompetencebeskrivelser for erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse og om arbejdsmarkedsuddannelser gælder følgende om adgang til arbejdsmarkedsuddannelser:

§ 8. Stk. 2. Adgang til arbejdsmarkedsuddannelse har personer, der har fast bopæl eller beskæftigelse i Danmark, Grønland og på Færøerne. En ansøger skal opfylde eventuelle

adgangskrav fastsat som led i myndighedskrav til uddannelse, hvor der udstedes certifikat, jævnfør. § 12, stk. 2.

Stk. 3. En **ansøger med dansk som andetsprog** skal have opnået danskkundskaber på et niveau, hvorefter ansøgeren er i stand til at følge undervisningen på dansk. En ansøger kan blive pålagt at gennemføre en sprogtest forud for optagelse til arbejdsmarkedsuddannelse.

For ansøgere, der søger optagelse på et særligt uddannelsesforløb for flygtninge og indvandrere, hvor der typisk vil indgå undervisning i dansk som andetsprog, gælder det, at ansøgeren skal gennemgå en sprogtest forud for optagelse på uddannelsen, jævnfør § 15 stk. 4 i ovennævnte bekendtgørelse. Sprogtesten skal være med til at sikre, at deltagerne får tilstrækkeligt udbytte af (og heller ikke er overkvalificerede) til at deltage i et særligt uddannelsesforløb for flygtninge og indvandre.

Omdrejningspunktet i vurderingen af hvor gode danskkundskaber tosprogede skal have for at kunne deltage i et givet undervisningstilbud, vurderes altså i alle tilfælde i forhold til, hvad der er nødvendigt, for at deltageren kan følge undervisningen med tilstrækkeligt udbytte.

AMU's tilbud i dansk som andetsprog

AMU's tilbud i dansk som andetsprog refererer niveaumæssigt til niveauerne i danskuddannelse efter Lov om danskuddannelse for voksne udlændinge m.fl. som generel referenceramme, og samtidig afspejler niveauerne de forskellige sværhedsgrader i arbejdsmarkedsuddannelserne. De tre nuværende AMU-uddannelser i dansk som andetsprog er for personer, som har dansksproglige forudsætninger, der ligger i spændet mellem, hvad der svarer til minimum en bestået Prøve i dansk 1, til personer, der som minimum har forudsætninger svarende til en bestået Prøve i dansk 2 jævnfør danskuddannelse efter Lov om danskuddannelse for voksne udlændinge m.fl. Det vil sige, at personer der har danskkundskaber på disse niveauer, som regel ikke vil være i stand til at gennemføre arbejdsmarkedsuddannelse med udbytte uden supplerende undervisning i dansk som andetsprog.

På www.efteruddannelse.dk kan man se målbeskrivelserne, med adgangsforsætninger, for de tre danskuddannelser:

- Dansk som andetsprog for F/I, basis (45572)
- Dansk som andetsprog for F/I, alment niveau (45573)
- Dansk som andetsprog for F/I, udvidet niveau (45574)

De tre danskuddannelser udbydes normalt sammen med faglig AMU-uddannelse, men kan også udbydes enkeltstående.

Fra august bliver det muligt at udbyde en kort uddannelse i dansk som andetsprog, hvor indholdet kan tilrettelægges frit efter behov, men denne uddannelse vil **kun** kunne udbydes sammen med en anden arbejdsmarkedsuddannelse.

I Håndbog i AMU's tilbud til flygtninge og indvandrere:

kan man læse mere om AMU's tilbud til flygtninge og indvandrere, herunder om krav til sproglige forudsætninger, indhold i uddannelserne i dansk som andetsprog og eksempler på tilrettelæggelse af uddannelsesforløb for flygtninge og indvandrere, der ligner jobpakkerne.

<http://pub.uvm.dk/2006/amutilbud/>

I Sprogtest i AMU, Inspirationsmateriale til sprogtest af personer med dansk som andetsprog ved optagelse på arbejdsmarkedsuddannelse

er et materiale, skolerne kan bruge når de tester tosprogede deltagere ved optagelse. Materialet kan også give et indtryk af, hvad det er deltagerne skal kunne for at få udbytte af forskellige arbejdsmarkedsuddannelser.

<http://pub.uvm.dk/2006/sprogtest>

Annette Ramsøe
Uddannelseskonsulent